

OLVASÓKÖZÖNSÉG A TESKÁNDI KÖZSÉGI ÉS ISKOLAI KÖNYVTÁRBAN¹

A Csukás István Nevelési és Oktatási Gyermekközpont a Göcsej kapujában, Zalaegerszeg központjától 5 km távolságra található. „*Teskánd, az európai falu szeretettel köszönti Önt!*” – olvasható a felirat egy kicsit sugallva is, hogy mekkora fejlődésen ment keresztül infrastrukturálisan és szellemiség tekintetében a település az utóbbi tíz évben. A falusias jelleg elővárosivá vált. Teljes a közművesítés, jó a levegő, új utcák, lakóparkok nyíltak, több mint száz vállalkozás van bejelentve. Jelenleg 1153 lakos él itt. Teskánd – első írásos emléke 1271-ből származik: Tuskend, a feltevések szerint személynév rejlik benne – egyébként körjegyzőségi székhely. Babosdöbrétével, Boncodföldével, Bödével, Hottóval közösen tartja fenn intézményeit, és közösen próbál boldogulni.

A település szívében meglelhető új, önálló általános iskolában – korábban Andrásidához tartozott tagintézményként – 1990-ben indult az első tanév. Oktatási intézményünk több célú lett: idetartozik az 5 csoportos, tanuszodás óvoda. A 18 méteres medence mindenféle egészségmegőrző igényt kielégít. 2006 őszétől bölcsőde is működik az iskola hátsó szárnyrészén – két lépésre a könyvtárteremtől – ahová 40 kis apróság járhat. A komplexum 390 gyermeknek nyújt nevelést, oktatást. A bölcsőde, óvoda léte lakosságmegetartó erővel hat, segíti a fiatalok letelepedését.

Fontos szerepe van a gyermekek iskolához való kötődésében az iskola nevének, szellemének. Keretet ad tevékenységünknek, erősíti az együvé tartozás érzését. Ha élő személy a névadó, akkor példát mutat emberi tartásával, munkásságával. Ezért három éve a pedagógusok javaslatára és a gyermekek szavazatai alapján névadóként olyan személyt választottunk, akinek műveiből árad a gyermekszerelem, a vidámság. A többszöri látogatás és a kölcsönös ismerkedés, a közvetlen kapcsolat létrejötte után Csukás István, aki a magyar gyermek- és ifjúsági irodalom élő klasszikusa, büszkén adta nevét intézményünknek. A könyvtár állománya pedig számos, a szerző által dedikált művel gazdagodott.

Diákjaink büszkén viselik a Pom Pom és Picur képével díszített egyen pólót. A felavatott új névtáblán szereplő logót, a Picur-képet Csukás István állandó illusztrátora, Sajdik Ferenc alkotta kifejezetten erre az alkalomra. Így most már gyermeknap tájékán rendezvényekben bővelkedő Csukás-napokat tartunk. Maga az író meghatottan mondta el, sok kitüntetést kapott, de a névadásra felkérés mindegyikük között a legnagyobb.

Az iskola épülete szépen parkosított környezetben helyezkedik el, tágas belső udvarral, aulával, tornateremmel, a tetőtérben számítástechnika részleggel. Ezek lehetőséget nyújtanak a különböző iskolai és közösségi rendezvények tartására.

Az itt működő kettős funkciójú könyvtár mint iskolai könyvtár feladata, hogy biztosítsa a tanuló ifjúság, a pedagógusok, nevelők számára az önművelődés, önképzés lehetőségeit; mintegy médiatár legyen, másrészt a kettős funkció miatt általános gyűjtőkörű, nyilvános közművelődési könyvtári szolgáltatást nyújtson a település lakosságának. Sajnos azonban a könyvtár nem bír önálló teremmel. Kétszer is közel álltam hozzá, hogy legfőbb vágyam megvalósuljon, de más fontosabb szempontok ezt megakadályozták (bölcsőde kialakítása, új terem a gyermeklétszám növekedése miatt).

A kis falvak számára az igényes színvonalú könyvtári ellátás megteremtése igen költséges. A fenntartó önkormányzat 1986-ban csatlakozott a József Attila Városi

^{1 1} Elhangzott 2009. október 5-én a József Attila Városi Könyvtár szakmai napján. A programról további információk a „Hírek” rovatban (Szerk).

Könyvtár központi ellátó rendszeréhez igénybe véve annak módszertani tevékenységét, szolgáltatásait, amelyek a kistérségek által lehívott normatív támogatásból valósulnak meg.

A kollégák segítik a beszerzést – ez évente kb. 100 új könyvet, CD-t, DVD-t jelent –, a könyvállomány feldolgozását, nyilvántartását, a pályázást. Rendszeresen módszertani kiadványokat juttatnak el, alkalmat adnak a különböző könyvünnepeken az előadókkal való találkozásra. Hatékonyabbá váltak az olvasóinknak nyújtott szolgáltatások, s így jutottunk egy könyvtári számítógéphez internet-elérhetőséggel. A 9000-es állományú könyvtár a folyóirat- lapozgatóval és a számítógéppel két különböző helyiségben lett kialakítva. A gyűjtemény nagyobbik része egy 40m²-es tanteremben szabad polcokon, kisebbik része a pedagógiai szakirodalommal a tanári szobában, illetve annak előterében vehető igénybe.

A könyvtár heti 5 alkalommal, 8 órában van nyitva. Egy alkalommal a tanítás megkezdése előtt 7 órától böngészhetnek a korábban érkező diákok. Más nyitvatartási napokon a kora délutáni órákban, keddenként 16.30-ig áll a látogatók rendelkezésére.

Az olvasóközönség többsége általános és középiskolai tanuló. Az elmúlt évben a 235 beiratkozott közül 129 volt a 14 év alatti, 42 a középiskolás, 6 a felsőoktatásban tanuló.

Az aktív keresők, felnőttek száma 43 fő.

Leggyakrabban az alsó tagozatosok járnak könyvtárba, szívesen töltik itt pihenőidejüket. A kisgyerek érdeklődő, nyitott a világra. Ők a gyorsan kapható információk hívei, ezért nagyrészt az ismeretterjesztő műveket válogatják, vagy a mesék vonzzák érdeklődésüket. A színesebb, képekkel teli könyv jobban kelleti magát. Szeretnek

beszélgetni, örülnek az ajánlásoknak, apró ajándékoknak, könyvjelzőknek.

Igyekszem ezt kihasználni, kedvet ébreszteni bennük a további találkozásokra. A felsősök között kialakult egy szűkebb, de céltudatosabb olvasói réteg, már ügyesen keresnek anyagot az interneten. A volt tanítványok, a középiskolások az iskolai feladataikhoz szükséges dokumentumokat kölcsönzik.

A gyerekeken keresztül a szülők kis részét is olvasóimnak tudhatom. Az ő érdeklődési körüket a szakirodalom jól behatárolható területei és a bestsellerek alkotják. Gyakorlat az is, hogy a diákok visznek olvasnivalót családtagjaiknak a véleményemet, ajánlásomat kérve.

A kollégák tanórákhoz, továbbképzésekhez, rendezvényekhez kapcsolódó kéréseit NONSTOP teljesítem. Az új ismerethordozók megjelenésével (CD, CD-ROM, DVD, számítógépes multimédia anyagok) még hatékonyabban tudom segíteni munkájukat. Tavaly 97 referenzkérdéssel fordultak hozzám, s növekedett a helyben használt dokumentumok száma, az előfizetett folyóiratok használata.

A könyvtár alapvető feladata az olvasáskultúra fejlesztése, a potenciális használók olvasásra, kutatásra csábítása. Minden praktikát bevetve kell rávenni a gyereket az olvasásra, hogy felnőttként is majd könyv várja az éjjeliszekrényen. Nem könnyű feladat! A teljesség igénye nélkül megemlítenék néhány példát az olvasáskultúra fejlesztésére irányuló napi gyakorlatomból.

Tanárként az osztályfőnöki-, a média-, a magyar- és könyvtárhasználati órákon egyfolytában igyekszem tudatosítani, hogy az olvasás tanulása nem fejeződik be a 4. osztály végén, azt fejleszteni kell. A könyv nagyon fontos és hasznos az életünkben, mert segít eligazodni a világban. Az olvasás az információszerzés- és továbbadás, a gondolkodás és a szókincsgyarapítás egyik legfőbb eszköze, s minden tantárgy tanulásánál használni kell.

Most negyedszer vagyok osztályfőnök, s hatodikos osztályom – remek összetételű, érdeklődő társaság – a könyvtárteremben kapott helyet, ez az otthonunk. Vigyáznak a rendre, a szünetekben élvezik, hogy a nyitvatartási időn kívül is bármikor hozzányúlhatnak a könyvekhez, kereshetnek a soron következő órákhoz adatokat. Magyarórákon bármilyen felmerülő kérdéshez azonnal leemelhetnek valamilyen segédanyagot a polcra – egyszóval állandó munkaeszköz a könyv. Kiváltságuk, hogy elsőként nézhetik meg az újonnan érkező könyvkínálatot.

Tanév elején hagyományosan egy szépnek talált gondolattal indítjuk a füzetbeli munkánkat, ők gyűjtenek, keresnek, s megszavazzuk, melyik kerüljön az első oldalra. A gyűjtőmunka, a különféle játékos feladatok ösztönzőek. Irodalomórákra gyakran készülnek plusz anyagokkal, pl. részletesebb írói életrajzot vagy munkásságot bemutató kiselőadásokkal.

A nyolcadikos médiaórákon a nyomtatott illetve elektronikus sajtó jellemzőivel foglalkozva ugyancsak adódik bőven lehetőség a könyvtárban való közös kutakodásra, újjgyakorlatokkal egybekötve. Legutóbb legalább 60 féle napilapot, hetilapot, folyóiratot szedtem össze a gyerekeknek különféle megfigyelési szempontokat adva. Kiderült, hogy a Blikken kívül is „van világ”, s élvezettel és kíváncsian fogadták a még soha nem forgatott lapokat.

Népszerűek a hagyományos könyvtári rendezvények, a vers- és prózamondó versenyek, a rendhagyó irodalomórák, vetélkedők, vetítések. Tavaly az Országos Gyermekkönyvhét alkalmából Lukács Sándor előadóművész megzenésített verseket szólaltatott meg József Attilától Weöres Sándorig. Mivel döntően apáczaik tankönyvekből tanítunk, óriási élmény volt találkozni irodalomtankönyveink szerzőivel, az író-költő Devecsery Lászlóval, Balogh Józseffel és Vörös Ferenc grafikussal, tankönyvillusztrátorral.

Emlékeztetek a játszóházi foglalkozások karácsony és húsvét előtt. Ilyenkor az alkotó kedv mozgósítása a cél, kedves ajándékokat készítünk felidézve az ünnepkör lényegét.

Évek óta csatlakozunk a JONATÁN Első Országos Könyvmolyképző programjaihoz. Érdekes irodalmat kínál, változatos, motiváló, szövegértő feladatsorokat állít össze. Játékosan barangolunk a könyvek világában. Most 24 alsós kisdíák jelentkezett erre.

Az éves munka csúcspontja a Csukás-napok. A kétnapos rendezvénysorozat részeként kortárs magyar írók, költők meséiből, gyermekverseiből válogatok. Ezekhez az olvasmányélményekhez várunk két kategóriában - alsósoktól, felsősöktől – bármilyen technikával készülő rajzokat. Az idén Kányádi Sándor, Veres Miklós, Szilágyi Ákos, Vermes Éva s természetesen Csukás István művei kínálták a lehetőséget. Nyolc iskola 206 pályamunkájából 17-et díjaztunk. A legügyesebb munkák kiválogatásában a Deák Ferenc Megyei Könyvtár gyermekkönyvtárosai segédkeztek. A jó mese, az érthető, a tiszta magyar nyelven szóló igazi szellemi táplálék a gyermeki léleknek.

Öcsi Erzsébet